Din Duminică în Duminică

Un dar hazliu de Anul Nou

Fiindcă se apropia Anul Nou 1899, căpitanul Guriță din artilerie, un mucalit cu scăpărătoare inteligență, care se ținea de farse și al cărui tragic sfârșit din cimitirul Bellu a impresionat adânc Capitala atunci, a pus din vreme la cale o farsă rudei sale, regretatului nostru istoric, academicianul V. A. Urechia pregătind-o cu vre-o două săptămâni înainte.

Dar să lăsăm de o cam dată farsa, ca să reamintim câteva din glumele căpitanului mucalit.

Venit dela Paris unde făcuse solide studii militare, a fost delegat de minister să inspecteze armamentul tuturor unităților corpului de armată ce ținea de Capitală, și să refere asupra stării acestui armament.

Referatul căpitanului Guriță a făcut epocă în acea vreme. Intre alte scene de haz de care raportul nu ducea lipsă e și povestea observațiunilor lui asupra stării detestabile în care a găsit armele unui regiment de infanterie, ale căror brățări erau într'adins deșurupate, așa ca arma să sune când o mânuiai.

Si raportul povestește un dialog între căpitan și colonelul regimentul, cam în termenii aceștia:

Domnule colonel, regimentul d-tale cu armele acestea nu poate face un război.

— De ce căpitane?

— Fiindcă armele au devenit defecte de pe urma deșurupării brățărilor ce țin patul legat de țeavă.

— E ordinul meu căpitane; altfel cum ar suna așa de frumos armele când se mânuesc de trupă?

— Prea frumos d-le colonel, dar ca să sune și mai frumos, de ce nu le agățați clopoței?...

*

Pe când era de serviciu la regiment, un colonel renumit pentru severitatea lui proverbială, îi face observație că a trecut ora unui anumit serviciu, iar Guriță răspunde că n'a trecut.

— Cât e ceasu la d-ta? îl întreabă colonelul.

— Atât, răspunde căpitanul. Consultând ceasul lui, colonelul îi atrage atenția că ceasul căpitanului merge înapoi și-l pedepsește că n'a avut ceasul potrivit cu al comandantului.

In timpul însă când Guriță arată ceasul lui colonelului ca să-i dovedească ora ce indica, colonelul observă că ofițerul avea un ceas mic de damă, aproape minuscul.

— Ce ceas e ăsta căpitane?... Nu ți-e rușine să porți ceas de femeie (aci calificativul a fost ceva mai drastic). Ceas de ofițer e ăsta?

— Il am amintire de familie, d-le colonel.

—Se poate. Să ți-o păstrezi acasă. La serviciu să-mi vii cu ceas milităresc. Și fiindcă faci glume în timpul serviciului, îți mai adaog la prima pedeapsă o a doua.

Guriță tace, își face pedeapsa cată în târg cel mai mare ceas pe care l'a găsit și-l cumpără, un ceas cam cât cele de pe la automobile, ce de-abia îi încăpea în buzunar.

La regiment, Guriță, iar de serviciu, întârzie intenționat să execute un punct din programul zilnic și iar îl surprinde colonelul în întârziere.

Scena se repetă:

— Câte ceasuri sunt căpitan Guriță?

— Nouă fără cinci d-le colonel.

— Inexact. Sunt 9 și un sfert. Și pentru că n'ai executat programul punctual, te pedepsesc iar.

— La ceasul meu nu e încă 9, d-le colonel.

— Să văd.

Guriță ridică pulpana din fața a tunicii, duce mâna la buzunarul rezervat pentru ceas și cu mare greutate reușește să scoată din el o gogemite namila de ceas mai să atârne o litră.

Colonelul, botezat „spaima artileriei", devine furios:

— Va să zică râzi de mine?...

— Din contră d-le colonel, execut ordinele d-vosatră. Ați găsit că ceasul ce aveam era de femeie și mi-ați dat ordin să-mi procur un ceas cazon. M'am executat.

Se zice că pentru prima oară în viața lui militară, colonelul a fost văzut zâmbind.

Guriță reușise să provoace măcar zâmbetul teribilului colonel.

*

Ministrul din acea vreme al Rusiei la București, Hitrovo, care-și avea reședința legației cam în fața palatului așezămintelor Nifon, așa de mult simpatiza pe Guriță, în cât zilnic nu se putea dispensa de prezența lui.

Un tacâm acasă la ministrul Rusiei era rezervat lui Guriță la dejun și seara, iar când corpul diplomatic era obligat să se conformeze protocolului și să locuiască la Sinaia cât timp Regele își avea acolo reședința Hitrovo cerea ministrului nostru de război hatârul de a da voie lui Guriță să petreacă la el câteva zile.

Simpatia lui pentru căpitanul Guriță, venea de acolo că aprinzându-se odată legația, unde era și locuința ministrului, Guriță care comanda o baterie de pompieri, a stins focul, nemișcându-se de lângă Hitrovo, căruia, printre comenzi și ordine subalternilor, nu scăpa ocazia să-i toarne câte o glumă, una mai piperată ca alta, după ce-i făgăduise că focul va fi stins în atâtea minute, fără ca legația să fie nevoită să scoată din casă o mobilă sau un dosar din arhiva legației, ceeace s'a și întâmplat.

Din clipa aceia, un sentiment de admirație contopit cu un altul de simpatie se cuibărise în inima lui Hitrovo pentru Guriță.

Printre alte ciudățenii, căpitanul avea și pe aceia ca în orele-i libere, între două trenuri, să se repeadă la Ploești ca să mănânce o porție de salată de icre dela restaurantul gării Ploești, pe care-l ținea cunoscutul critic Dobrogeanu Gherea, gust de altfel foarte excentric, fiindcă de fapt cheltuia 5 lei dusul cl. I dela București la Ploești și cu alți 5 lei înapoiatul, plus birja, ceia ce-i revenea la vre-o 12 lei, ca să mănânce o salată de icre ce costa 2 lei.

Ei bine, trecerea lui la Hitrovo a fost așa de mare, că l'a determinat și pe muscalul diplomat să facă și el destul de des această capricioasă cursă, așa că de cele mai multe ori Guriță își satisfăcea această plăcere fără să 'l coste nimic, fiindcă — noblesse oblige — muscalul plătea totdeauna.

*

Și acum să revenim la farsa noastră, adică a lui Guriță.

Știindu-l pe Urechia mare amator de hrisoave vechi Domnești și văzând la el multe de acestea, cu peceți Domnești cât un bolovan de ceară legat cu șnur de pergament, Guriță și-a procurat din vreme un pergament de piele de iepure pe care l'a dat unui prieten priceput să scrie slovă veche, un oare care zapis domnesc mai mult imaginar decât veridic.

Odată hrisovul terminat Guriță îi pune la ușița coșului și făcând în sobă un foc potolit, lasă acolo pergamentul să se afume pe îndelete vre-o două zile și când îl scoate dela afumat, hrisovul e vechiu ca de 2—3 sute de ani.

Alege dela simigiu o brânzoaică mai prăjită pe care o leagă de pergament cu un șnur de mătase vechiu și ros ca de molii ca să simbolizeze pecetea Domnească și în ziua de Anul Nou, Urechia se pomenește acasă cu ordonanța căpitanului, purtând pe o tava faimosul hrisov cu bolovanul de pecete Domnească și alături carta de vizită a căpitanului.

Peste vre-o două ceasuri, se prezintă și căpitanul la Urechia acasă. Acesta îl îmbrățișază, asigurându-l că i-a procurat cea mai mare plăcere din câte i-ar fi putut rămâne la inimă.

Apoi în fața lui Guriță, Urechia ia prețiosul hrisov și 'l așează la loc de cinste printre celelalte, în biblioteca rezervată actelor și documentelor vechi, după ce 'l mai îmbrățișază odată pe căpitan.

. . . .

Târziu de tot a descoperit Urechia farsa, când un șoarece amator pe semne de compartimentul acesta al bibliotecii academicianului, atras de mirosul brânzoaicei ce de mirare că după o vechime de 300 de ani își mai putuse păstra mirosul, rodea de zor pecetea Domnească (alias brânzoaica simigiului) din care nu mai rămăsese nici un sfert.

VICTOR BILCIURESCU

ANUL CE VINE

Un an s'a dus și altul se deschide
Cu soare și cu țipetele ploii.
Un an s'a dus pe stolurile foii
Și plasme noi se caută avide.
Povestea aritmetic se ucide
Și'n veci presară frunza și pisoii.

Nu plâng, nu râd. Nici fruntea nu-mi abat
Pe inimă, din câte-au mai secat,
Nici patrafir din suflet nu mă las
Pe zarva și pe noul ceas.

Bătrânul Timp bălan
A mai căscat odată și un an
A adormit în fundul magaziei.
E noapte-aceeași noapte a veciei;
Și globu 'ntreg, spumând aerian,
Dă cep la noua butie de zare!
Viorile pun flăcări în pahare,
Mânzatele și faunii și picii
Necheazä fermecările ce vin,
Bat ceasuri ce deslănțua ospicii,
Tac clopotele trase de destin.
Din aburii momentului în goană
Gâtlejurile făurind icoană
Beau zări cu văsăria animală.
Și sughițând desfrâul de miragii
Sub mese și satrapii și iobagii
Se prăbușesc pe 'ntindere egală.

...Și 'n timp ce se topesc în dușumele,
Afară 'n vechiul întuneric
Acoperișu 'nfiorat numeric
Schițează ochi și miaună în stele.

GEORGE GREGORIAN

1) Din volumul „Lumini de Nord" care va apare în curând.

Revelionul îndrăgostitului

Tarsița Condopitaru e ghicitoare de păsuri, prezicătoare de noroc și împăciuitoare de iubiri rebele, în ulicioara „Aprodul Purice" colț cu fundătura „S'a spurcat ursul la miere", suburbia „Trei coceni" culoarea de Roșu.

In bătătura puturoasă a ghicitoarei s'a ivit într'o zi, printre alți înfrânți ai soartei, și un poet cu pălăria mare, cu lavaliera și mai mare, sufocat de o durere mult mai mare, plângându-se Tarsiței Condopitaru de o despărțire tragică, cu blesteme, jurăminte și asigurări ireductibile de infinită și mai ireductibilă neîmpăcăciune, solicitând babei o imediată reabilitare sufletească.

Tarsița Condopitaru i-a recomandat răbdare, prudență, o recentă fotografie a iubitei și o și mai recentă scrisoare de dragoste a aceleiași iubite, discreție, calm, resemnare, ...și aconto.

Poetul, înviorat, a semnalat vrăjitoarei și o aparență de regret, de reciproca durere, de apropiată înduplecare din partea aceleia ce-i jurase despărțirea deapururi!

— „Și care ar fi remediul, după părerea, simptomele și prevederile dv.? a întrebat înfrigurat poetul pe tămăduitoarea din spelunca farmecelor „Aprodul Purice" colț cu „S'a spurcat ursul la miere".

— „Cum, care ar fi remediul? Impăcarea!

— „Și în ce fel?

— „Felul mă privește pe mine, când este vorba de doi ambițioși ambetanți înamorați, cari vor să ia castanele dragostei din foc, cu mâna altuia! Mâna este a mea, focul este iubirea de care vă lepădați pentru a o dori mai cu înverșunare, iar castanele sunteți voi — luați-le!

— „Și ce trebue să fac?

— „Să-mi aduci fotografiile amândurora, o relicvie oarecare și un cadou pentru ea, pe care mai întâi să mi-l prezinți mie și apoi, după ce-l voi galvaniza prin purgatoriul sugestiei ce va trebui să cheltuesc, să i-l trimiți ei, împreună cu o cutie de bomboane sau cu un banal buchet de flori oarecare.

— „Fotografia n'o mai am. Intr'un acces de atroce durere, în ziua definitivei despărțiri, am rupt-o! Restul e mai lesne.

— „Oricum, o fotografie cel puțin de a ei, este de strictă necesitate!

— „Și în ipoteza unei imposibilități?

— „Ar fi ca, în acel caz, sugestia să lâncezească!

— „Mă voi trudi s'o obțin!

— „Este de neapărată trebuință!

*

In noaptea revelionului toată suflarea își caută norocul. Octavian Grozovici bătu înfrigurat la ușa ghicitoarei căutând norocul dragostei. Fotografia reprodusă întocmai, trecu pe masa de ghicit a vrăjitoarei Tarsița Condopitaru.

— „Ce forme mai sunt de îndeplinit?" — a putut să îngâne inamoratul, așezând cartonul crotiei între niște gutui altoite, cari se fanau pe masa de ghicit a cărturăresei.

— „Nici una! O scurgere de vreme, răbdare, discreție și rezultatul va fi că vei avea o veste dinspre partea adversă!

Și scurgerea de vreme a trecut mai curând decât inamoratul declasat și-ar fi putut închipui!

— „Ei, ce se aude, doamnă tămăduitoare! întrebă poetul Octavian Grozovici, pe doctorul sufletelor, la câtăva vreme după predarea fotografiei.

— „Bine!

— „Cum bine?

— „Fata te adoră la nebunie!

— „Ei și?

— „Am recurs la toate meșteșugurile: cărți, cafea, pasențe, bobi, sugestie, telepatie, transpuneri, spiritism și toate laolaltă mi-au semnalat precis, dragostea nepieritoare ce-ți poartă!

— „Toate bune, dar despre împăcăciune ce se aude?

— „Va să vie și ea!

— „De unde?

— „Din depărtări!

— „Și până să se reîntoarcă?

— „Innumără-mi restul onorariului și... așteaptă!

— „Innumăr, dar acolo în depărtări ce caută?

— „Alinarea! Te iubește!

— „De unde știi?

— „Mediul!

— „Care mediu?

— „Bobii cu cari am dat!

— „Și bobii ce ți-au mai spus?

— „Bobii mi-au mai spus că fata, îndurerată de nepăsarea d-tale, și-a căutat scăparea cu un amant peste Ocean, în mrejele căruia uitându-te pentru o vreme, la reîntoarcere să ți se dea cu mai multă frenezie!

Am ghicit?

SARMANUL KLOPȘTOCK

CU PLUGUȘORUL

Nici un băiat nu putea să se apropie de surorile lui Nae. Nici un flăcău, din mahala nu se putea lăuda că a schimbat și el o vorbă, ca tinerii, cu Jenica, cu Tita, sau cu Dinorah. Ferit-a Dumnezeu! De frica lui Nae, candidații la însurătoare ocoleau pe frumoasa Dobrița, pe svelta Jenica, siluetă fină și distinsă, pe voinica Tita, simpatică și veselă. Iată dece două din ele s'au măritat abea târziu; iar cea de a treia, Dobrița, care era și cea mai bine făcută și mai bună din ele, a rămas nemăritată. A avut el grije Nae să răspundă spiritului de economie al casierției chiristigeriei: asta a fost pedeapsa Dinorahei, pentrucă a păzit teșgheaua părintească. Nae se ținea de posne. Părinții și surorile lui nu mai puteau să trăiască din pricina farselor puse la cale de el. Părintele ceru concursul autorității. Nae află la vreme și eși în calea comisarului:

— Am auzit că vrei să mă arestezi. Serios? Pe ce?

— Treaba mea, răspundea grav șeful. Am o reclamație că ai furat cherestea din curtea părintească. Nae îi râse în nas:

— Nu există furt dela părinți; d-ta nu știi nici atâta lucru?

— Nu e nimic, eu tot te ridic. Iar Nae de colo:

— Unde ți-e mandatul?

— Vine în urmă, asta nu e treaba d-tale.

— După care lege?

— Lasă că-ți arăt, la secție, textul de lege.

— Ba să vorbești cu mutul, nu cu mine, strigă Nae, retrăgându-se strategic în fundul curții, de unde mârâia, ca un dulău, gata să-și înfigă colții. Intr'o zi Moș Constantin s'a rugat de șef să facă ce o face și să-i tragă lui Nae un pui de bătaie, că nu mai știe ce să facă. Să-l mai potolească nițel, că fetele au trupul plin de vânătăi, bătute de Nae. Degeaba! Unde mi-a eșit Nae cu comisarul și cu trei sergenți în spinare, din secție, scuturându-i pe trotuar, ca pe niște doici căzute din călușei, cum ziceau vecinii! Ba se vorbea, prin Obor, că într'o noapte fără lună, Nae i-ar fi eșit șefului înainte, pe o ulicioară, cu o măciucă în mână:

— Ei, acum să te văd, șefule, fără liota de sticleți!

— Mă Nae, fii băiat de treabă; mă, Nae, astâmpără-te, mă, Nae, nu te face nebun, că am doui copilași!

— Păi bine, mă șefule, fir'aș al dracului, ce-ai avut cu mine? E frumos să mă duci pe mine la despărțire? Ce, dacă încarc și eu câte o căruță? Iau din averea mea, nu dela străini; scot dintr'un buzunar și bag în altul. Ce s'a mai întâmplat, în taina nopții fără lună, nu s'a aflat; dar seful a declarat de atunci că nu se mai amestecă în afacerile particulare: ,cine nu e în stare să-și stăpânească fiii, să nu-i mai facă. Poliția are o chemare cu mult mai nobilă". Nae, sănătos și bine dispus, mândru la înfățișare, cu obrajii roșii ca focul, cu mustața neagră în furculiță, bea și mânca prin localurile din barieră, pocnea pe cine îl plăcea și nimeni n'avea ce să-i facă.

Ai casei aflaseră că Nae se încurcase cu o guvernantă nemțoaică, din casa unui mare fabricant din Obor. Nu se gândeau să-l împiedice, pentrucă așa mai scăpaseră de el: dragostea îl ținea mai departe de casă. Dar într'o zi, certându-se cu iubita sa, își aduse acasă pe Ella, fetița lui, de câțiva anișori. Când se împăcă, luă fata înapoi, ducând-o nemțoaicei. Dar nu ținu mult, că așa era Nae bătut de Dumnezeu, să facă scandal ș', peste puțin timp, aduse iar fata surorilor sale. De când Ella ședea la părinții lui, Nae începu să se mai cumințească. Nu mai venea prea des după parale și încărca rar, căruțele cu cherestea. In vremea asta fetița creștea, frumușică, micuță, parcă de porcelan. Ai casei prinseseră dragoste de fată, pentrucă era bună și blândă; unde o puneai, acolo ședea. Nu era în stare să supere pe nimeni. Asculta și îi privea, cu ochii ei mari, speriați, simțind că e îngăduită acolo în casă, că nu e stăpână. Nae continua să dea câte o lovitură, să vândă dușumele și cușaci, scânduri și bulumaci, dar din ce în ce mai rar. Nu putea să se lase, pentrucă nu avea cu ce să trăiască, îi plăceau petrecerile; iar mama fetei sale pretindea măcar, din când în când, câte un dar. Fata se făcuse măricică, crescând ca o floare plăpândă în mijlocul urmașilor viguroși ai lui Stancu Preda, bunicul lui Nae.

...Intr'o zi, pe când Nae venise cu o căruță s'o încarce cu cherestea, în ajunul Anului Nou, cam bine dispus luă biciul căruțașului și, pocnind, începu să strige:

„Aho aho, copii și frați,
„Stați puțin și nu mânați,
„Lângă boi v'alăturați
„Și cuvântu-mi ascultați!

Ella alergase să vadă cine a venit cu plugușorul. O priveliște întristătoare i se înfățișă: căruțașul străin încărca lemne de construcție, fără plată; iar tatăl ei făcea o urare silită, ca un copil bătrân, ce ar fi încercat o parodiere a plugușorului.

— Tăticule, iar ai venit? Nae aruncă biciul și o luă în brațe:

— Ca să te văd pe tine, numai pentru tine!

— Știi că mama mare și tata mare se supără. Iar o să fie ceartă în casă. Nae se făcu mititel, arătând că nu înțelege:

— Zău? Dar dece, păpușico? Eu ziceam că le fac plăcere.

— Am auzit cum vorbeau că, după ce mă țin pe mine, mă îmbracă și-mi dau să mănânc, mai vii și d-ta de le iei cheresteaua, făcându-le pagubă mare. Să știi, tăticule, că dacă mai vii pe aici, o să mă arunce pe drumuri. Nae întoarse capul într'o parte: poate că, pentru prima oară, i se umeziseră ochii spaimei Oborului și îi era rușine de propria lui slăbiciune.

...Posnaș, leneș, scandalagiu, o fi fost Nae cum o fi fost, dar de atunci n'a mai călcat pragul părinților săi: a ascultat porunca Ellei. Și n'a venit nici după moartea părinților: a murit în răsboiu!

— Derbedeu, cum îi ziceau surorile, dar a avut inimă Nae!

CONSTANTIN RAULEȚ
12 Decembrie 1933.

MUNTENIA

(Din Cartea Păcii)

Temelie cu moaște între care meșterul și-a zidit dragostea,
Câmp lung unde păstorul când n'a mai cântat mioarei
A înălțat o cruce și brazdă de oraș.

Intre drumul fără pulbere al apelor șerpuite
Și albastrul număuita lipit de cer, al muntelui,
Grânar al lumilor, tremurând în rugăciunea ciocârliilor.

Invinețind livezi de pruni, rumenind mere domnești,
Ai dumbrăvi unde la lună tânguește presura
Și colnice suind spre troițe aplecate.

Dealungul trec din trecut valuri de pământ
Pe unde au luptat novacii cu balaurii
Sângele veninat mai muștește flacără din adânc.

Deacurmeziși porți colan movile cu oase scrumite
Intre care cloncănea cloșca puilor de aur
Și lucea soare, coiful fermecat al preotului păgân.

Vraje scrisă în sălcii, ștejari și ulmi
In cireși stropiți cu sânge, în caiși cu carnea bălană
In porumbiști ce freamătă, când greerul păzește drugi [de aur.

Toamna din bolțile cerului se desprind căderile de stele,
Ca dintr'o biserică zugrăveala bătrână
Dar trecutul răsună, săgeată de cocori în întoarcere.

Cenușa vitejilor tăi a îngrășat lanurile
Stăpânii tăi buni îndurau ca mucenicii peirea
Stăpânii tăi răi — te storceau ca pe un fagure limpede.

Veacuri de-a rând — odihna a fost numai robie
Cu pământeni fără pământ, și cu stăpâni fără neam
Prigonită fiind stema bietului corb de toate stolurile.

Floare de neghină, troscot și mărăcine pustiu
Gândul s'a obișnuit în desnădejde împăcându-se cu relele
Blajin în chin sufletul aplecându-se înpilării.

Totuși în tine ca într'o pagină de scriptură
Pe care călugării adaugă cronică, prorocirilor,
Veghia menire să fii pristol marei întregiri.

Trecut tăcut — din care doar o candelă înflorită
Lumina peste lespezi unde nu se mai găsesc domnitorii [negri,

In sămânța razei — ai purtat semn învierilor.

ADRIAN MANIU

Cântec de anul nou

(Cules de d. Păcală, în com. Rășinari din jud. Sibiu)

Păstorii cântări mărind,
Pe D-zeu lăudând,
De cele ce-au auzit
Și de Hristos au văzut.

Pruncul împrejur s'a tăiat
Și nume i-au însemnat;
I-au pus numele Isus,
Pe cum L-au numit de sus;

Mai'naint' de zămislire
Dela înger fu numire,
Și așă pruncul creșteà,
Cu Duhul se întăreà;

Și'n toți anii așă mergând
Părinții 'n Ierusalim,
Părinții cu pruncul lor
La sărbarea Paștilor,
Pruncul se umplu pe sine
De dar și înțelepciune.
Pe cum obiceiu aveà,
Ades' acolo mergeà,
Doisprezece ani plinind,
Iar în Ierusalim suind.

Părinții când se 'ntorcea,
Iosif și cu Maria,
Isus de ei rămâind
Și'n biserică intrând,

Dascălilor învățând,
Din Scriptură întrebând,
Jidovii s'au spăimântat
De 'nțelepciune și sfat.

Pe acesta grăià zicând,
Pe fiul său întrebând:
„O Fiul meu cel iubit,
„Cum de noi te-ai osebit?

„Noi am umblat căutând
„Și prin popor întrebând;
„O zi deplin neîncetat
„Ostenind Te-am căutat".

Iar Isus au zis grăind,
Pe Maica-sa mângâind:
„Pentruaceea m'am născut,
„Să plinim ce s'au grăit.

„Prorociile vestite,
„De Tatăl meu rânduite.
„Mama și frații mei este
„Care legea o plinește;

„Cari din inimă iubesc,
„Cu tot cugetul cinstesc
„Pe Isus Hristos D-zeu
„Și pe deaproapele său.

„Aceștia sunt frații mei,
„Iar nu oamenii cei răi".
Deci acum creștini iubiți,
Ce Anul-nou prăznuiți,

Pe Vasile cel mare,
Bun păstor cu desfătare, —
Lui Hristos să ne rugăm,
Cu toții să-l lăudăm.

O, creștini iubiți și frați,
Care numele-i purtați,
Toți să ne învrednicim,
La mulți ani să-l prăznuim.

Să-l cinstim cu veselie
Și cu mare bucurie,
De acum până 'n vecie,
Anul nou ca să ne fie —
Amin, Doamne slavă Ție!

Literatura în 1933

Bilanțul activității unui an literar îți oferă prilejul nu numai recapitulării obiective dar și caracterizărilor ce se pot desprinde din privirea de ansamblu asupra manifestărilor diferitelor genuri literare.

Și anul acesta, ca și în anii precedenți, poezia nu s'a bucurat de prea multă trecere, nici din partea scriitorilor, dar nici din partea publicului. In schimb romanul s'a menținut pe aceiași linie trasată încă din primii ani ce au urmat războiului mondial, amplificându-și formele și orizonturile.

Celelalte genuri literare nu s'au deosebit prin nimic special, ele rămânând a fi sau mijlocul de manifestare timidă al unor modești mânuitori de condei cum este schița și nuvela, fie manifestările sporadice ale unor precocități împărtășite în coloanele unor reviste de minimă importanță.

Și acum, să trecem în revistă lucrările mai de seamă ale acestui an, cerând iertăciune pentru cele care vor fi omise, nu din cauza vreunui sentiment, ce repugnă dealtfel ținutei sincere și obiective ce ne-am insușit în scrisul nostru.

Romanul s'a bucurat anul acesta de o mare abundență. Enumărăm nu în ordinea cronologică ci în ordinea amintirii noastre

Măscărici de N. Pora; Camere mobilate, Ucenicii Sf. Antonie de Damian Stănoiu, Europolis de Jean Bart (Eugen Botez); Domnul Negoiță, Băiatul popii de Tudor Teodorescu-Braniște; Cartea nunții de G. Călinescu; Maitrey de Mircea Eliade; Locul unde nu s'a întâmplat nimic, Soarele în baltă sau aventurile șahului de M. Sadoveanu; Maidanul cu dragoste de George Mihail Zamfirescu; Rusoaica, Femeea de Ciocolată de Gib Mihăescu; Clopotele din mânăstirea Neamțu, Doctorul Taifun de Gala Galaction; Oraș patriarhal, Apostol de Cezar Petrescu; Firu 'n patru de E. Lovinescu; Adela de G. Ibrăileanu; Golia de Ionel Teodoreanu; Imi placi!... de Erastia Peretz; Amor încuiat, Calea Văcărești de I. Peltz; Condamnații la castitate de Dragoș Protopopescu; Viermii pământului de C. Ardeleanu; Chipuri de N. Davidescu; Femei de Mihail Sebastian; O iubești? de M. Sorbul; A doua viață a lui Șerban Varu de Luca Gheorghiade.

Poezia s'a bucurat de următoarele nume: Caetul verde de Ion Pillat; Destin de V. Voiculescu; Poezii antipoetice de G. Maghieru; Noaptea subterană de V. Eftimiu; Aripi albe de Cridim; Poemele către Ead după Anton Wildgans de H. Bonciu; Adânc împietrit de V. Ciocâlteu; Calea sângelui de G. St. Cazacu; Lumini de Aurel Marin; Semne în timp de Al. Adrian Botez; An din patru primăveri de M. Novac; Cântarea eroilor de Mircea Dem. Rădulescu; Cad frunzele de Victor C. Dimitrescu; Tapia de Olimpia Teodoru-Olteo; Raze și umbre de Alexandru Gherghel; Poeziile lui Eminescu, ediție completă de C. Botez.

Printre nuvele, schițe, povestiri, portrete, idei, traduceri, însemnăm: Raporturile unui ministru tânăr cu regele Carol I de Duca; Machiavelli de C. Antoniade; Regini încoronate de Regina Maria; In slujba unei credințe de C. Kirițescu; Cu undița de I. Al. Brătescu-Voinești; La fetița dulce de G. Dorul Dumitrescu; Sunt studentă de Martha Rădulescu; Farmece (viața lui Despot Vodă), Trecute vieți de doamne și domnițe de C. Gane; Diverse însemnări și amintiri de I. Suchianu; Din alte țări de Marcu Beza; Aspecte și atitudini ideologice de Al. Dima; 32 de opere din literatura română, Cum se dezorganizează învățământul de I. M. Rașcu; Din viața familiei I. C. Brătianu de Sabina Cantacuzino; Din corespondența familiei Ion C. Brătianu (1859—1883), publicată de așezământul cultural Ion C. Brătianu; Mișcarea Sămănătoristă de Dan Smântânescu; Mișcarea socialistă de I. C. Anastasiu; Studii și critice de I. E. Torouțiu.

De asemenea trebue să mai adăogăm traducerile din Bocaccio și Dante făcute de Alexandru Marcu.

In linii generale literatura anului acestuia a fost abundentă și interesantă.

Abundența s'a remarcat mai ales în domeniul romanului. Am avut ocaziunea când ne-am ocupat despre fiecare lucrare în parte să ne spunem opiniunea noastră obiectivă.

Ajunși la sfârșitul unei activități literare și încheind scoarțele cărților scrise unele cu mult talent, altele cu mult entuziasm, unele cu multă pricepere, altele cu fericite intențiuni, considerăm un an bun, bogat și care alcătuește un patrimoniu interesant culturii și literaturii noastre

Firește, ar trebui ca lucrările multora să se inspire mai adânc din ceeace alcătuește ansamblul de probleme specific societății noastre. Mai puțină imitațiune și mai adâncă și permanentă cercetare a diferitelor aspecte și caracterizări ce alcătuesc atmosfera psihologică și sociologică a indivizilor priviți în desfășurarea raporturilor lor și în unitatea vieții lor sufletești.

Dorim ca anul care-și deschide porțile să aducă și în frământarea ideilor și în domeniul literaturii propriu zise, afirmări de noi talente, pregătite, cu o cultură necesară și având în suflete acel spirit viu prin care să privească și să înțeleagă desfășurarea lucrurilor în aspectul lor nefalsificat.

Se cuvin câteva cuvinte și pentru revistă. Deși, trebue să recunoaștem, că și anul acesta, revista a trecut printr'o mare criză. Nici un nume de revistă nouă nu ni s'a impus atențiunei noastre mai cu osebire și nici una n'a arătat că înțelege să justifice un spirit de viață, animat de o morală și de o etică deosebită, de un simț estetic ponderat și bine definit și de un sistem de probleme organizat și bine susținut. Cele câteva care au apărut în cursul anului acestuia rămân cu regretele noastre dincolo de sfera preocupărilor noastre și ne fac să ne aducem aminte cu mai multă melancolie de numele și răsunetul pe care l-au avut odinioară organe literare conduse, ce-i drept, de oameni cu adevărat iluștri.

Literatura științifică s'a bucurat de aceleași organe de publicitate. Revistele de specialitate chiar când sunt de filosofic, nu prezintă însă decât un interes restrâns.

Fără îndoială, că de problema revistei se leagă și problema editurii, în care se reflectă și exigențele materiale, dacă nu chiar unori numai acestea, ignorându-se cu desăvârșire preocupările estetice.

Să sperăm și avem toate motivele pentru aceasta, că efortul ce-l fac fundațiunile regale vor avea un viu și legitim răsunet.

Nădăjduim, că anul ce vine va fi abundent și în domeniul spiritualității, domeniu de a cărui perfecție atârnă înălțarea și strălucirea omului, dincolo de frământările și greutățile zilei.

M. GH. CONSTANTINESCU